

**სსიპ „გარემოს ეროვნული სააგენტოს“
უფროსს, ქ-ნ თამარ ფიცხელაურს**
(მის: დ. აღმაშენებლის გამზ. N150,
თბილისი 0112, საქართველო)

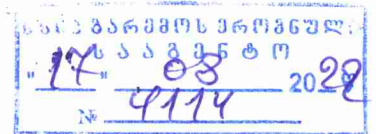
ქალბატონო თამარ,

როგორც მოგეხსენებათ, შპს „კასლეთი 2“-მა (საიდენტიფიკაციო ნომერი: 406107118, შემდგომში „კომპანია“) მიმდინარე წლის 20 ივლისის N115 წერილით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-5 მუხლის მე-8 ნაწილის საფუძველზე, სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში წარმოადგინა დასაბუთებული შუამდგომლობა, საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის მინისტრის „შპს „კასლეთი 2“-ის მდ. კასლეთზე ჰიდროელექტროსადგურის (9,13 მგვტ. დადგმული სიმძლავრის კასლეთი 2 ჰესი) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ“ 2020 წლის 23 ოქტომბრის N2-970 ბრძანებაზე თანდართული 2015 წლის 4 ივნისის N26 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მე-7 პირობის შეცვლის მოთხოვნით.

კომპანიის ზემოაღნიშნულ მომართვასთან დაკავშირებით, წარმოგიდგენთ დამატებით ინფორმაციას/დასაბუთებას, რომელიც ეხება „თვალეზის“ სტადიაზე არსებული ქვირითით მდინარის დათევზიანების საკითხს.

საერთაშორისო და ადგილობრივი სპეციალისტების მიერ იდენტიფიცირებული და აღიარებულია ის რისკები, რომლებიც ახლავს ხელოვნურად, ქარხნული წესით, კულტივირებული ლიფსიტითა და მოზარდულით მდინარეების დათევზიანების პროცესს. ზემოაღნიშნულ საფრთხეებს შორის საყურადღებოა გენეტიკური მრავალფეროვნების კლების რისკი, ბუნებრივ საკვებზე გადასვლის რისკი, ბუნებრივ წყალსატევებში დაავადებების გავრცელების და ბუნებრივი პოპულაციების მთლიანობისა და ასაკობრივი სტრუქტურის რღვევის რისკი და სხვ. ეს რისკები სრულყოფილად არის განხილული და წარმოდგენილი მრავალ სამეცნიერო ნაშრომში; სამეცნიერო კრებულში და ცალკეულ მონოგრაფიაში, მათ შორის, შემდეგ ლიტერატურულ მასალაში:

- J. L. Bagliniere, G. Maisse; *Biology and Ecology of the Brown and Sea Trout* (Springer-Praxis series in aquaculture and fisheries); ISBN-13: 978-1-85233-317-1;

- Brown Trout; Biology, Ecology and Management/edited by Javier Lobón-Cervía, National Museum of Natural Sciences, Madrid, Spain; Nuria Sanz, University of Girona, Girona, Spain. ISBN 9781119268291;
- J.M. Elliott; Quantitative Ecology and the Brown Trout; ISBN 0-19-854678-5 (Hbk); ISBN 0-19-854090-6 (Pbk);
- Bror Jonson, Nina Jonson; Ecology of Atlantic Salmon and Brown Trout; Habitat as a Template for Life Histories; ISBN 978-94-007-1188-4;
- Morrison, B. P. 2012; An annotated bibliography on the impacts of fish hatchery supplementation and enhancement on wild populations; Ganaraska Region Conservation Authority, Port Hope, Ontario. 54 pp;
- Артамонова В. С., Махров А. А.; Генетические методы в лососеводстве и форелеводстве: от традиционной селекции до нанобиотехнологий; КМК Scientific Press, 2015;
- Алтухов Ю. П. Генетические процессы в популяциях; Учебное пособие. — Издание третье, переработанное и дополненное. — М.: Академкнига, 2003.

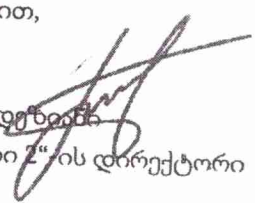
ზემოაღწერილი გარემოებები სპეციალისტებს უბიძგებენ სულ უფრო მეტი ყურადღება დაუთმონ კალმახის ქვირითის ინკუბირებას ბუნებრივ გარემოში. ამ მეთოდით მუშაობა ითვალისწინებს ორი მიდგომის გამოყენებას. პირველი მიდგომა გამოიყენება იმ შემთხვევაში, თუ დასათევზიანებელ მდინარეში კალმახის მარაგი კრიტიკულ ზღვარზეა და შეუძლებელია ზრდასრული და მომწიფებული თევზების მოპოვება. ასეთ შემთხვევაში, გამოიყენება „თვალის“ სტადიამდე განვითარებული ქვირითი, რომელიც თავის დროზე მიღებულია სხვა მდინარის კალმახისგან. ამ მეთოდის დროს გამოიყენება „თვალის“ სტადიაზე განვითარებული ქვირითი, რომელიც თავისდროზე მიღებულ იქნა სხვა მდინარის კალმახისგან, ხდება ქვირითის ადგილზე განაყოფიერება, სტაციონარულ ინკუბატორში ჩადება, რის შემდეგაც ხდება განაყოფიერებული ქვირითის დასათევზიანებელ მდინარეში ტრანსპორტირება და ამ მდინარის კალაპოტში მისი ხელოვნურ ბუდეში ჩადება გამოსაჩეკად. მეორე მიდგომა გამოიყენება იმ შემთხვევაში, თუ დასათევზიანებელ მდინარეში შესაძლებელია ზრდასრული მოწიფებული კალმახის მოპოვება. ამ შემთხვევაში, კალმახისგან იღებენ ქვირითს და ხვაშს, ხდება ქვირითის ხელოვნური განაყოფიერება და იმავე მდინარის კალაპოტში მოწყობილ საველე ინკუბატორში ჩადება. ქვირითის „თვალის“ სტადიამდე მიღწევის შემდგომ, იგი გადააქვთ ისეთ ხელოვნურ ბუდეებში, საიდანაც გამოჩეკვის შემდგომ ლიფსიტი თავად გადის მდინარის კალაპოტში. ეს მეთოდიკა დეტალურად აღწერილი და განხილულია შემდეგ ლიტერატურულ მასალაში:

- Jack E. Bailey and William R. Heard; An improved incubator for salmonids and results of preliminary tests of its use;
- Michael J. Donaghy & Eric Verspoor (2000) A New Design of Instream Incubator for Planting Out and Monitoring Atlantic Salmon Eggs, North American Journal of Fisheries Management, 20:2, 521-527;
- Bjorn T. Barlaup and Vidar Mon. Planting of Salmonid eggs for stock enhancement a review of the most commonly used methods. Nordic J. Freshw. Res. (2001) 75: 7-19;
- Pepper, V. A. 1984. Deep-substrate incubators - a field guide for Atlantic salmon enhancement. Can. Spec. Publ. Fish. Aquat. Sci. 71:25 p;

- Derek Clinton Poon. Development of a streamside incubator for culture of Pacific salmon. THESIS submitted to Oregon State University. June 1970;
- Павлов Д. С., Лупандин А. И., Калюжин С. М., Веселов А. Е. 2004. Патент на полезную модель N38532. Устройство для инкубации икры. Заказ N2004109094 от 10 июля 2004 г.;
- Павлов Д. С., Лупандин А. И., Калюжин С. М., Веселов А. Е. 2004. Патент на полезную модель N46626, Устройство для инкубации икры. Заказ N2005101500 от 27 июля 2005 г.

ამრიგად, კალმახით დათევზიანების მეთოდებს შორის, მდინარის დათევზიანება „თვალეზის“ სტადიაზე არსებული ქვირითით, მსოფლიოს ბევს ქვეყანაში საუკეთესო მეთოდად არის შეფასებული და მიჩნეული. აღნიშნული მეთოდი ასევე აღიარებულია საქართველოში წამყვანი იქთიოლოგების მიერ (იხ. აკვაკულტურის მრჩეველთა საბჭოს 2022 წლის 17 თებერვლის ოქმი ელ. დანართში)

პატივისცემით,

ზურაბ გორდენენი
შპს „კასლეთი 2“ ის დირექტორი